

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

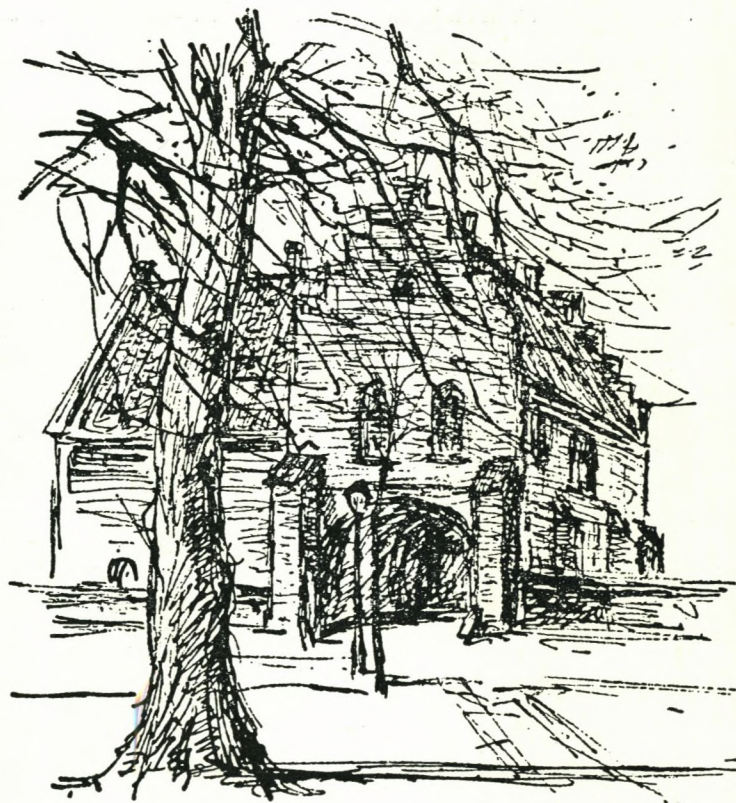
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SORANERBLADET

NR. 8 AUGUST 1964 49. ÅRGANG

Månedsskrift
for Soransk
Samfund

BD — forkortelsen for **BRØDRENE DAHL A/S** — har en god klang i de mange kredse, der har tilknytning til rør-, sanitets- og centralvarmebranchen.

BD har igennem snart 100 år været førende grossistfirma i ovennævnte og beslægtede brancher, og selskabets stadige vækst med nu 18 afdelinger i Danmark, Norge og Sverige, er opnået ved godt samarbejde med arkitekter, rådgivende

ingeniører, sanitets-, gas- og vandmestre, entreprenører, maskinmestre etc., såvel inden for bolig- og industribyggeri som ved leverancer til offentlige institutioner, skibsværfter m. m. m.

BD påtager sig ikke installationer, kun leverancer; adskillige danske og udenlandske kvalitetsprodukter er lanceret af **BD** som ene- eller hovedforhandler, ligesom **BD** eksporterer danske specialartikler, også i andre brancher end før nævnt.

BD kan altid bruge medarbejdere, der vil og kan tage fat på de mange opgaver af forretningsmæssig karakter, som et handelsselskab i stadig vækst uvægerligt byder på, hvad enten det bliver i hovedforretningen i København eller i en af filialerne i Århus, Kolding, Odense eller Nykøbing F.

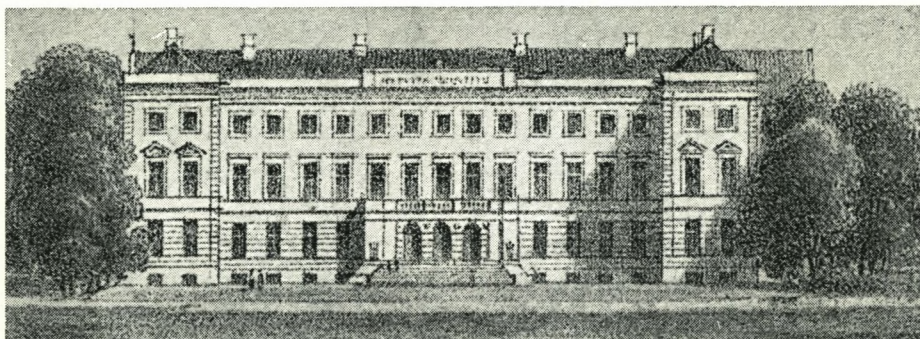
BD vil derfor også gerne høre fra dimittender fra Sorø, der er interesseret i at bruge og udvikle deres viden i vort en-gros handelsselskab.

BRØDRENE DAHL A/S

BD's telefonnummer er (01 13) CE 6585, — spørg efter personalechefen.

BD's adresse i København er Vesterbrogade 1, V — lige ved Rådhuspladsen og Tivoli.

Academia Sorana

efter gammelt stik

SORANER-BLADET

AUGUST 1964

49. ÅRGANG

NUMMER 8

Jens Schielderup-Sneedorff

* 22. august 1724 — † 5. juni 1764

Af Poul Schjærff.

I tohundredåret for Sneedorffs død er der grund til at mindes denne betydningsfulde soraner.

Soraner er han i dobbelt forstand, søn af skolens sidste rektor Hans Hansen Sneedorff (ca. 1670—1742) og selv (1751—61) professor ved det daværende Akademi.

På lykkelig vis forenes i ham moderens fine kulturslægt og faderens urfriske primitivitet.

I moderens, Anne Margrethe Schielderups (1695—1724) slægt var der præster, biskoper og professorer, faderen, om hvis forældre intet vides, var fra Snøde på Langeland. Han drog til Sorø, blev 1692 kleinsmedesvend, optoges 1695 i Sorø skole, hvis forstander Laurids Foss (i årene 1695—1703) muligvis efter fødebyen har tillagt ham navnet Schneedorph eller Sneedorphius. 1697 dimitte-

redes han fra skolen og immatrikuleredes ved Københavns Universitet, 1703 blev han baccalaureus. Han vender atter tilbage til Sorø, bliver øverstelektiehører 1707 og rektor 1712. Rektoren var en streng og hårdhændet skolemand; den fhv. smed håndterede med færdighed ferlen og den latinske grammatik.

(»Et trofast hjerte og to utrættelige hænder er holdt op at slå« — sådan hed det om en kampivrig lærer fra gl. tid. Fader Sneedorff kunne fortjene samme nekrolog). Det fortælles, at han en fastelavnsmandag havde ladet to drenge »nøgen udklæde« i borgestuen og af hver discipel give tre slag. Ikke tilfreds hermed »hudflettede« han selv den første og lod ham derpå nøgen overvære nr. 2's eksekution. Dog, til hans undskyldning tjente i nogen grad, at eleverne ofte var nogle vanskelige

gamle drenge. Da skolen nedlagdes 1737, drog han sammen med sønnen til hovedstaden; denne blev allerede 1739 student og 1746 magister. Da han — trods Hans Grams anbefaling — blev forbigået ved en professorstilling på Sorø Akademi, drog han 1749 udenlands, studerede den længste tid i Göttingen, hjemstedet for filologi og statsvidenskab, derpå kortere tid i Halle og Frankrig. 1751 er han atter hjemme i Danmark og ansættes — anbefalet af Ludvig Holberg — den 18. december 1751 som professor i statsvidenskab og offentlig ret ved Sorø Akademi. Her tilbragte han et lykkeligt tiår og kaldtes derefter den 17. marts 1761 til København som informator for arveprins Frederik. Knap 40 år gl. døde han 1764 af børnekopper.

Hvordan Sneedorff var som lærer, kan man danne sig en forestilling om af hans 1759 i Sorø udsendte »Breve«. Disse betegner i sammenligning med Holbergs tid en tydelig smagsændring. Holberg skriver *epistler* med vidtløftig angivelse på titelbladet af adskillige »materier«, stilen er spækket med latinske citater og franske gloser, trykket er snørklet fraktur. Sneedorff skriver bare »Breve«, trykket er elegant antiqua (ikke »krøllede bogstaver«), sproget, der sammen med kollegernes Kraft og Schytte, indleder et helt nyt afsnit i vort modersmåls udvikling, kort og fyndigt, uden overflødige fremmedord. Vi befinder os i den fikse rokokotid.

Af brevene tør vi slutte, at Sneedorff ikke alene var den kundskabsmeddelende fagmand, men bagved ligger den varme og kærlighed, der skaber den gode lærer; ofte forlod han katederet,

satte sig ned mellem sine elever og talte med dem om, hvad der lå dem på sinde, og hvad der var oppe i tiden.

Det ved fundats af 7. juli 1747 oprettede Sorø Akademi skulle virke for solide studier, statsvidenskab, praktisk filosofi, pædagogik; anvendt naturkyn-dighed, samt hindre dårlige udenlandsrejser. Her skulle der arbejdes for åndeligt frisind og almindelig oplysning i Holbergs spor. Ikke alle professorerne var åndelige heroer, men folk som Sneedorff, Kraft og Schytte m. fl. betegner dog en betydningsfuld indsats i dansk åndsliv. Oplysningstiden sætter her en af sine skønneste blomster (efter 1822 følger med det tredie Akademi Sorøromantiken).

To år før »Breve« påbegyndte Sneedorff 1757 et stort anlagt værk »Om den borgerlige Regiering«, planlagt til fem bind, hvoraf dog kun et så lyset. Hans forbilleder er Montesquieu og John Locke (fra hvem også bogens titel er taget).

Her forsøger Sneedorff at forlige fransk enevælde og engelsk konstitutionelt styre. Staternes formål er at tjene det almindelige bedste; dette forudsætter en regering, der har magt til at befale og tvinge, dog uden (undtagen i meget krævende tilfælde) at indskrænke undersåtternes naturlige frihed. Hensynet til det almindelige bedste betinger tillige en statsmagt, der kan føre krig eller sætte sig ud over indgåede traktater. Vigtigere end alverdens grundlove og forfatninger er den ånd, der hersker i en stat. Sneedorff anaty-rerer såvel republikken som monarkiet og kommer til det resultat, at det enevældige kongedømme med en monark,

der elsker og gavner sit folk, er den ideelle regeringsform. Han er overbevist om, at Frederik V er en fortræffelig regent; han og hans tid er ved at komme bort fra opfattelsen af staten som fyrstens »patrimonium og ejendom«, som Christian V udtrykte det i sit politiske testamente (Plesner: Sneedorff s. 197), man nærmer sig den oplyste enevældes tid, der senere i århundredet satte så skønne frugter som bl. a. bondefrigivelsen.

Med »Den patriotiske Tilskuer« skaber Sneedorff vort første læseværdige tidsskrift. Udgivelsen påbegyndtes allerede i Sorøtiden, januar 1761 og fortsattes med to ugentlige numre til 31. december 1763.

Rammen er efter engelsk mønster en række samtaler mellem en rationalistisk præst, der formår at vejlede sin menighed også på praktiske områder, en bondevenlig herremand, en fysiokratisk købmand, der i landbruget ser kilden til al nationalvelstand samt en opvakt bonde, efterkommer af Jakob, Montani broder, og forløber for vore dages dygtigste bønder.

Her drøftes en mangfoldighed af samfundsspørgsmål, borgerlige, moralske og æstetiske. Også her er sprogbehandlingen kort, klar og elegant. Sneedorff og soranerne uddanner tillige den retoriske prosastil, som med sine antiteser og andre talefigurer blev udgangspunkt for Ewalds (der i sit første digteriske arbejde, den allegoriske fortælling »Lykkens Tempel« skriver i Sneedorffs tilskuerstil), og for hans (Ewalds) efterfølgeres ophøjede digtersprog. Som alt bemærket, gør Sneedorff sig til talsmand for bondens frigørelse;

han fremhæver Norge, der ikke besidder nogen livejen bondestand, og omtaler stavnsbåndet som forkasteligt. Han var tillige den første kulturskandinav, der ønsker en forening af dansk-norsk og svensk, et stort fælles sprogområde af betydelig værdi.

Sneedorff er oplysningstiden i dens mest tiltalende form. Et fint menneske, på éngang patriot og kosmopolit, politisk konservativ med forståelse af en vis frihed og sociale fremskridt, med en optimistisk tro på oplysning, smag og dannelse, dertil en sprogets mester.

(Kilder: K. F. Plesner: Jens Schellerup Sneedorff 1930; samme i DBL, bd. XXII, 1942, s. 265—68. Den store Sorø-Bog, bd. II, 1928—31, s. 204—206, 217, 684. P. Hansen: Ill. dansk Litteraturhistorie, 2. udg., 1902, s. 268—272. Georg Christensens og Karl Mortensens Litteraturhistorier).

Rusfesten

afholdes i år

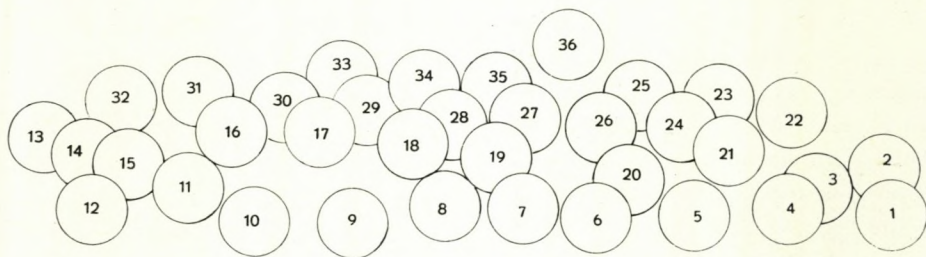
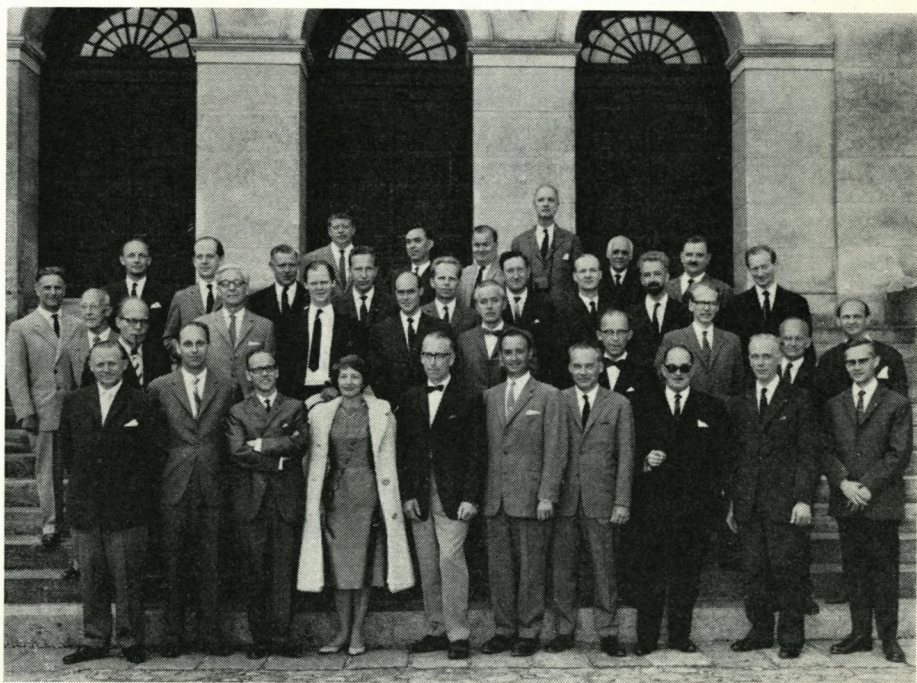
lørdag den 17. oktober

Takket være rektor Arne Østergaards venlige imødekommenhed bliver festen for første gang holdt på *Sorø Akademi*.

Det nærmere program offentliggøres i Soranerbladets septembernummer.

Der sørges for busforbindelse fra København til Sorø og retur.

Festen bliver som i de to foregående år for gamle soranere med damer!

1. Urmager Holger Mæhl	19. Skoleinspektør Ejvind Fausø
2. Vicekontorchef Sven-Ove Petersen	20. Læge Jens Chr. Lyngø
3. Branddirektør Thorkil Kæmsgård	21. Sekretariatschef Edward Hee
4. 1. reservelæge Gert Hjort	22. Overlæge Jørgen Rygaard
5. Konsul Per Erik Lindegård	23. Ekspeditionssekretær Erik Stenersen
6. Chefingeniør Gunnar Palle Rosendahl	24. Assistent Ove Leerbeck
7. Arkitekt Mogens Herold, M. HA.	25. Lektor Ole Gad
8. Dommerfuldmægtig Hans Jørgen Olsen	26. Dommerfuldmægtig Jørgen B. Jacobsen
9. Fru Kirsten Fock	27. Plantageejer Erling Engstrøm
10. Lærer Mogens Beckmann	28. Seminarielektor Gudmund Værgø
11. Civilingeniør H. M. Jensen	29. Landsretssagfører Jørgen Strømberg
12. Rektor Johs. Jørgensen	30. Generalkonsul Adam von Bülow
13. Lektor, dr. Th. Lind	31. Salgschef Bent Henningsen
14. Fhv. gymn. og sløjdl. S. Thomsen	32. Direktør Hans Thranow
15. Højskoleforstander Johannes Engberg	33. Dyrslæge Mogens Møller
16. Lektor P. F. Truelsen	34. Læge Claus Vogel
17. Orlogskaptajn H. H. Wille Jørgensen	35. Eksporthofchef John Houlberg
18. Kommuelærer Hans Jørgen Brasen	36. Laboratorieoverlæge E. Hammerich Damm

Ved Sorø sø

Erindring fra sommerferien i august 1929

Af

Henri de Serène d'Acqueria.

Klokken er henad 9 aften. Allerede svøber tusmørket sin kåbe om den lille by — de lyse nætters eventyrglans svandt allerede for et par uger siden, tilbage er augustaftenens dæmpede skær som en vemodig ouverture til den mørke årstid, der nærmer sig. —

Jeg ankom i aftes. For første gang steg jeg ud på Sorø banegård, satte mig i omnibilen og susede ind mod byen. I det svindende aftenlys lagde jeg mærke til et tæt buskads langs vejen, bag det skimtedes en blinkende vandflade — mit første indtryk af søen.

Om dagen ligger den klar som et spejl, indrammet af lune skove — herligt at fare pr. motorbåd over dens flade og haste over mod »Parnas«, hvor man kan modvirke augustdagens varme med kølige drikke. Men søen skal helst ses om aftenen, har man fortalt mig. Og jeg er nu på vej gennem klosterporten for at opleve det.

Jeg passerer kirken, går gennem akademigården og forbi anlægets blomsterbede — og ligesom jeg kommer fri af en hæk, ser jeg vandfladen ligge for mig. Mod vest blusser endnu en smule af solnedgangens efterskær, og mod sydøst, over skovene, luer gennem et par småskyer et blodrødt lys, der danner en grel modsætning til himmelens blå. Ny kryber månens kant ud fra skyranden — langsomt lader den strålende kugle sig til syne, og som den mere og mere viser sig, tegnes på vandet en gyldentlysende sti, en bro som

af det pureste guld, dannet af månestrålernes spil i søens flade.

Jeg har sat mig på en af de hvide bænke. I tavs beskuen betragter jeg Ingemanns ø, skovene derovre, det alt-sammen... Her er ganske stille, kun hører jeg af og til svag rappen og ser nogle mørke silhouetter glide hen over vandet — der gled en af dem ind i månestriben og afslører sig som en vildand, der svømmer aftentur med familien. Og en enkelt gang lyder der åreslag og muntre: »Hallo-o! — Hallo-o!«, men skønt jeg anstrenger øjnene, får jeg ikke fartøjet at se, tusmørket har slugt det.

Svage vindpust går gennem de høje siv og rørs filter langs bredden. Med en sagte hvislen svajer toppene frem og tilbage, det er, som om en flok af svundne tiders riddere og krigere krydser deres lanser og spyd; — men her er ingen kampgny, ingen stridslarm, alt ånder dybeste fred. Det skønne haveanlæg, det glitrende vand og skovbrynet ovre på den anden bred danner et betagende hele, en dulmende harmoni, en sindets hvile. Og mens jeg ved Sorø sø lader aftenfreden bundfælde sig i sindet, går min tanker til svundne tider. Jeg tænker på Saxo Grammaticus, som her skrev sin Danmarkskrønike, og forstår, hvorledes han netop her mægtede at give stoffet rette form. Jeg erindrer Absalon, en af Danmarks store, som anlagde rigets hovedstad, og tænker med et lille smil på, at hvis han kunne rejse

sig fra sit hvilested bag klosterkirkens alter og opleve, hvorledes den »berømmelige havn« har udviklet sig, ville hans forundring utvivlsomt være stor. Jeg tænker dernæst på Ingemann, der her skrev sine dejlige fortællinger og digte — han, der på barnlig vis formåede at tale til folkets sind — jeg fatter, hvorledes omgivelserne hernede toner igen i hans værker og mindes netop nu en strofe fra et af digtene: »Her er fred! Oh, her er så stille. Jeg kan høre hvert faldende blad...«

Tiden går. Langsomt stiger månen, dens lysbro i vandet bevæges af sagte krusninger. Åreslagene er forstummede, ænderne rapper ikke mere — men bagude fra lyder svag mumlen fra akademiets oplyste vinduer..., nå, så er det snart sengetid deroppe!

Med et sidste blik over søen og med en venlig tanke til mine venner, der rådede mig til at besøge stedet, går jeg op gennem haven. Den svage mumlen stiger til lystig snak og latter, jo nærmere jeg kommer den store bygning — fra de åbne vinduer summer de mange »akademikere«s drøften af dagens begivenheder! — — —

Så vandrer jeg ud af klosterporten, ned ad den oplyste gade og hjem på hotellet, et smukt minde rigere.

Og da jeg den næste dag befinder mig i toget på vej mod næste etape af ferien, og fra kupévinduet ser det sidste glimt af søen forsvinde bag skovene, lover jeg mig selv, at jeg med tiden atter vil besøge den lille midtsjællandske by, som jeg nu har lært at kende og holde af. —

Soraner cricket august 1964

Først nu er vi kommet os så vidt efter det chok, det var på Samfundets generalforsamling at erfare, at en nu meget fremtrædende soraner røbede ikke at kende os, at vi er i stand til at afgive en melding om sæsonen 1964 og fortælle, at cricketklubben »Soranerne« på 11. år med hæder forsvarede den gamle skoles farver i Dansk Cricket Forbunds turnering.

Førsteholdet ligger i midten af denne turnerings fornemste række og vil efter alt at dømme kunne slutte som nummer 3 — altså simpelthen det tredje bedste hold i Danmark — hvis ikke det går helt skævt i den sidste ende.

Andeholdet hygger sig i mellemrækken og vinder sådan nogenlunde hveranden gang; efter at Roskilde og Kalundborg har trukket sig, er der i mellemrækken kun 5 hold at spille imod. Det er under *Erik Stenersens* anførselskab blevet til sejre over Svanholm II, AB II og Glostrup II og nederlag til Frem II og vennerne fra Sorø Cricketklub (frænde er frænde værst).

Førsteholdet har vundet over Nykøbing Mors, Frem, Horsens og Svanholm og tabt til B. 1909 fra Odense samt til topholdet fra Aalborg Boldklub, der bliver danmarksmestre for 4. år i træk, og som stadig er helt suveræne. Efter en meget smuk innings på 119 imod mestrene (det største antal points, der i år er scoret imod AA. B.s eventyrligt stærke kastning og markspil) satte Soranerne i 2. halvleg en bundrekord, som bliver svær at slå, idet tavlen viste en samlet pointssum på 16 (seksten), da hele holdet var ude. Og af disse 16 hav-

de gærdespillerne endda kun scoret de 8, medens resten var byes og leg-byes. Der var af de 11 mand kun 5, der fik points, og de delte de 8 points med 4 til topscoreren og 1 point til hver af de 4 andre. I Soranerne taler vi ikke så meget om denne kamp, hvorimod AA. B.-kasteren (og landsholdskasteren) Henrik Mortensen skal blive helt senil, før han glemmer at fortælle sine vordende børn og børnebørn om dengang han ordnede de stærke soranere og i een halvleg tog 9 gærder for 7 points.

*

Sideløbende med den almindelige turnering har cricketforbundet i år indført en pokalturnering, hvor man glider ud efter den første tabte kamp. Der spilles med stærkt begrænset spilletid og med konditioner, der skulle begunstige de hurtigst scorende. I Soranerne havde vi derfor sat næsen op efter at være med i de afgørende slutkampe, men blev torsdag/fredag-aften i ugen efter at vi havde vundet den indbyrdes turneringskamp slået ud af det sympatiske unge hold fra Svanholm, takket være et — skal vi sige: lidt for ukoncentreret markspil fra vor side. Iøvrigt havde vi en lørdag eftermiddag forinden haft det største besvær med at vinde den indledende kamp mod Køge. Faktisk var Soranerne sådan på hælene, at Hans Rasmusen måtte leve op til det renommé, aviserne udstyrer ham med i tide og utide, og kaste Køges sidste 5 mand ud for kun 1 point.

*

Uheld har vi ikke været forskånet for. Mest føleligt for os var det, at vort bedste gærde *Jørgen Arnsbjerg* efter en lovende start (bl. a. en meget smuk score

på 63 i kampen mod Frem i København) fik brækket nogle små ben i hånden i kampen mod 1909 fra Odense på Gentofte Stadion i begyndelsen af juni måned og næppe bliver klar til flere kampe i år. Ligeledes var uheldet ude efter klubbens keeper, englænderen *Frank Pearson* (der spiller sin fjerde sæson for Soranerne og i år nød den hæder at blive valgt til anfører for førsteholdet), idet han brækkede et ribben i maj i kampen mod de gamle A. B.ere på Carlo Ryhøjs XI. Han er dog i fuld gang igen og var så klog at tage sin ferietur til England lige efter uheldet, så han ikke skulle sætte kampe til af begge årsager.

*

Det er langt at rejse til Nykøbing Mors, Horsens, Aalborg m. v. for at spille cricket og dobbelt dejligt ved sådanne lejligheder blandt tilskuerne at se trofaste gamle Soranere. Særlig *Lyngbeck* forstår at tilpasse sig Soranernes turneringsskema, når han færdes rundt i landet — men det skal nok være en hemmelighed, at han ved sådanne lejligheder nu og da sætter humøret en ekstra tand i vejret ved at invitere hele holdet til frokost i middagspausen.

*

Mens vi er ved Lyngbecks årgange, kan det røbes, at en af hans yngre venner, den kun 72-årige *J. L. Warrer* stadig er aktiv cricketspiller. Takket være hans beskedne tilbageholdenhed er det i år foreløbig kun blevet til 2 turneringskampe, men alligevel ...

*

Vi havde ventet, at klubben med *Peer Nørgaard* i år havde fået sin første mand

på det danske landshold, men måtte af-
finde os med, at der trods en god ind-
sats som kaster, ved gærdet og i mar-
ken ikke blev plads til ham i kampen
mod Holland. Men han er jo ung og kan
ikke undgå at blive fast mand på lands-
holdet allerede til næste år, hvis han
fortsætter den udvikling han har været
i i fjor og i år.

*

Klubbens hæderstegn for sidste sæson
blev uddelt ved en festlighed inden
årets første kamp. *Sølvknappen* med de
indgraverede laurbærgrene tilfaldt *Jør-
gen Arnsbjerg* som en påskønnelse af
hans fine egenskaber på og udenfor
banen, medens *Peer Nørgård* løb med
sølvgærdet for det bedste spil i 1963.
Fidusen (dummepeterprisen, der er en
mascot i klubbens dragt og farver) til-
faldt *Erik Jørgensen*, der som (en iøv-
rigt fremragende) spilleudvalgsformand
havde givet en af vore gæstespillende
udlændinge *Floyd Haliday* sådanne in-
formationer om hans rejse til en kamp
i Aalborg, at han entrede Aalborg-bå-
den kl. 11 lørdag *formiddag* i stedet
for den *aftenbåd*, de andre spillere
mødtes ved...

Soranerfrokosten

TORS DAG DEN 6. AUGUST 1964

I begyndelsen lå det lidt tungt med
tilslutningen, men det blev alligevel til
tyve deltagere.

Det festlige indbydende bord pran-
gede med krystalstager, Phønixflag og
skønne roser.

Kann bød velkommen, særlig til dem,
der ikke havde været her før; som be-

kendt er der større glæde over én syn-
der, som omvender sig, end over 99 ret-
færdige. Når vi mindes vor skole, vil
vi i dag tænke på dem, der har udmær-
ket sig, og her bør fremhæves *Jan
Ammitzbøll* (s. '21), der fra 1. august er
blevet Københavns brandchef. Han har
ikke alene beskæftiget sig med at be-
kæmpe ild (og nu er han i egentligste
forstand blevet første sprøjte. *Red.*),
men også med, hvordan brand og ska-
de kan undgås. Han er som søn af afd.
Sorøskovrider J. F. Ammitzbøll sora-
ner i dobbelt forstand. Derfor: Skolen
leve, hurra plus Hauch og Hebo. («Auf
Flügel des Gesanges»).

Ældst i skaren var Foster Dulles og
Truman — blandt de øvrige så man
med særlig glæde *B. B. Bay*, r. '21 (hans
initialer B. B. B. stiller ham i rang med
noget meget fint — en af vore bedste
shagpiber). Som sædvanlig — kan man
næsten sige — var gæstebogen ikke til
stede, hvorfor man måtte prente sit
ærede navn på et løst stykke papir, der
et sted bar tydeligt spor af, at der ser-
veredes mørbradbøf!

C. C. Hoffgaard havde den foregåen-
de dag ringet til Johs. Brøndsted; han
er nu vendt hjem fra hospitalet og har
det godt; han sendte en hjertelig hil-
sen. *B. B. Bay* takkede for venlig mod-
tagelse, han var her for første gang,
men det blev bestemt ikke den sidste.
Han berettede om Sender Jankelow
(alias Jaari), der engang kom til at
støde til lektor C. A. Nielsen. »Ved De
ikke, hvem jeg er?; udbød denne ra-
sende. »Jo, jeg kender Dem, men ikke
Deres navn«. Hvad hedder jeg da? Sva-
ret »Røde Nielsen« udløste en homerisk
latter hos lektoren. *Børge I. Baggesen*

havde sammen med kammerater fejret sit 40 års realistjubilæum i Sorø den 28. juni. Fra kælderens forcerede adgang til skolen og beså denne — dog ville man ikke se, hvad der var blevet af de gamle kamre. Realistholdene, mente han, var som oftest ret fåtallige; det kom af, at man var mere spredt trindt om end studenterne, hvoraf mange opholdt sig i hovedstaden. *Henrik Blemmer* (s. '45) bragte en hilsen fra broderen Niels Erik B. (s. '47) i Afrika og mindedes en kær lærer, der havde særlige kendetegn på en gl. soraner.

Resten var hyggelig passiar og samvær — og vi mødes næste gang på »Grand«, hjørnet af Kongens Nytorv og Lille Kongensgade (denne nøjagtige angivelse af hensyn til soranere fra udlandet og sydhavsøerne) *torsdag den 3. september kl. 12.*

P. Sch.

Dronning Dagsmars Dreng

Pastor emer. C. E. T. *Engsig-Karup* (s. '05) lader sig ikke kue af sin forholdsvis høje alder, 77 år, men er stadig fuld af ideer og initiativ. På slotsholmen i Skanderborg, hvor han har slået sig ned, er historien blevet levende for ham, hvorfor han har fostret den tanke, ved hovedvej 10 at få rejst en skulptur af dronning Dagsmars dreng, der højt til hest — ifølge folkevisen — ilede til Skanderborg for at overbringe kong Valdemar det tunge budskab om den elskede dronning Dagsmars dødbringende sygdom. Vi har tidligere omtalt denne plan ((Sor.-Bl., 48. årg., s. 71), og nu har *Engsig-Karup* for at skaffe yderligere midler til planens realisering på Lohses forlag udsendt et smukt lille hefte »Dronning

Dagsmars Dreng-Ridderen af Dannebrog«; prisen er kr. 4,75, og halvanden krone af salgsprisen for hvert eksemplar går til det kønne formål.

Engsig-Karup er ikke så lidt af en digter; begejstret fortæller han historien om drengen, der for forfatteren er en virkelig, historisk skikkelse, tidsbestemt til 23.—24. maj 1212 og stedbestemt til Ribe, Skanderborg, Randbøl hede og Gredsted-bro, og som dertil repræsenterer en livsidé, et klart budskab til sin egn og vor tid, drengen, der tager Gud i sind og sætter livet ind, drengen, der har forstået, at vi er her for at yde og tjene.

I en hel lille ingemannsk fortælling beretter *Engsig-Karup*, også inspireret af sin drengetid på Sorø, hvor han læste Ingemanns skildring af Carl af Rises nattevagt i Sorø klosterkirke, om den unge idealist. Han identificerer ham med Carl af Rise, lader ham som yngling deltage i korsfærden til Estland og dér opsende korsfanen, som fra himlen daler ned og bringer danerne sejren. Af kongen adles han til Dannebroges første ridder og til korsets tjeneste, men kort efter finder han heldedøden, ramt af en estisk pil, og forenes på ny med den fromme dronning. Bogen, der på omslaget har et billede af Sv. Lindharts statue af drengen, og som er forsynet med illustrationer af Palle Wennerwald, bør anskaffes og læses, både for dens formål og for dens rene tone (side 41 nederst står 1159 i stedet for 1169).

P. Sch.

SIC!

Indlagt følger en opfordring til at tegne et abonnement på Sorø Akademis skoleblad SIC, og vi opfordrer alle interesserede gamle soranere til at melde sig som abonnenter snarest.

Gamle Soranere og soranske noter

Soransk Samfund lykønsker følgende kammerater, der har fødselsdag i september:

2. Fabrikant *Henrik Serup Varming* (f. 1884), IV. '00, indehaver af et droge en gros i Chicago.
3. Oberstløjtnant, civilingeniør *Jørgen Müller* (f. 1904), Kongevejen 168, Virum.
3. *Jens Chr. Cato Halkjær* (f. 1914), på Sorø 1926—28.
9. Læge *Camillo Martini* (f. 1889), 807, Medical Centre, Jeppe Street, Johannesburg.
10. Arkitekt *Vilh. Theodor Lauritzen* (f. 1894), Bernstorffsvej 93 B, Hellerup.
10. *Svend Munkegaard Rasmussen* (f. 1904), r. '21.
10. Murer *Willy Rasmussen Krog* (f. 1914), Toftevang 30, Lyngby.
11. Købmand *Knud Ingerslev* (f. 1899), Nørregade 22, Odense.
11. *Svend Aage Jespersen* (f. 1899), på Sorø 1910—14.
12. *Torkild Peter Niels Enevoldsen Hansen* (f. 1884), på Sorø 1897—99.
12. Fru *Ellen Cæcilie Stoel*, f. Krarup (f. 1914), Valdemarsgade 29, København V.
13. *Jørgen Borum* (f. 1914), r. '30.
13. Bankfuldmægtig *Carlo Wald. Davidsen* (f. 1914), Azaleavej 11, Valby.
18. Boghandler *Hans Nicolai Niclasen* (f. 1894), Thorshavn, Færøerne.
19. Fhv. købmand *Carl Lange* (f. 1879), Sjællandsgade 8, Ringsted.
22. Skovrider *Thorvald Kaspersen* (f. 1899), Fredskovsminde, Sorø.
24. *Viggo Lüneborg* (f. 1889), pr. '06.
24. Sagfører, cand. jur. *Volmar Chr. Veik* (f. 1899), Assens.
25. Læge *Franz Treschow Gulmann* (f. 1894), Eskildstrup, Falster.

25. Tandlæge *Ernst Steinmetz* (f. 1899), Vester Voldgade 12, Kbhvn. V.
29. Civilingeniør *Olaf Holm Klitgaard* (f. 1914), Tavlekærsvvej 58, Hvidovre.
30. Fhv. amtslæge *Max Christiansen* (f. 1889), Frederiksberg Allé 78, København V.

*

I tiden 15.—22. august afholdt International Law Association kongres i Tokio. Her deltog 15 danske jurister under ledelse af fhv. landsdommer N. V. Boeg, præsident for associationens danske afdeling. Den vitale leder går i sit 83.de år!

*

Formanden for plasticsammenslutningen, direktør *K. Green-Andersen* (s. '30) udtaler i anledning af plastic-messens åbning i april bl. a., at »selv om vore konkurrenter i de øvrige vest-europæiske lande har omtrent de samme konkurrencevilkår som vi, er det dog lykkedes vor industri i 1963 at eksportere for ca. 225 mill. kroner, d.v.s. ca. halvdelen af den samlede produktion.« Han nærer forventning om en ny landvinding indenfor byggefagene, hvor gulvbelægning, el-installationer og vægbeklædning allerede har vundet indpas, og her er den mellemstore virksomhed, godt rationaliseret og godt ledet, den bedst egnede produktionsenhed.

*

Cambridge-lektoren, dr. phil. *Henning Fenger* (s. '40), ejer af den 387 tdr. land store gård »Charlottenlund« på Nordlangeland, begyndte for fire år siden at restaurere de til gården hørende gamle funktionærboliger. »De røde huse«, seks ialt, er nu fuldt istandsat med bevarelse af deres særpræg og udlejes i sommermånederne, ja, flere af dem året rundt. Alle moderne bekvemmeligheder forefindes, møbleringen er individuel (både antik og moderne), og husene bugner af god kunst. To af hu-

sene har været præsenteret for pressen og åbnet for offentligheden. Dr. phil. Fenger har her i en skøn, uberørt natur skabt et nyt ferieparadis.

*

I den kendte Olaf Norlis boghandel i Oslos centrum åbnedes i maj en bogudstilling af dansk litteratur, omfattende ca. 1000 titler. Udvalget er foretaget af den danske universitetslektor i Oslo, *Erling Nielsen* (s. '38), den omfatter levende litteratur og er ikke nogen »mindeudstilling«. Dansk litteratur har gennem Grundtvig (via Bjørnson), Kierkegaard (via Ibsen) og Georg Brandes befrugtet norsk åndsliv, men Norge har også været en sundhedskilde for dansk digtning. Johs. V. Jensens »Kongens Fald« er delvis blevet til på Ekeberg i Norge; den er gennemtrasket af norsk natur, det var Jotunheimen og Hardangerviddene, der satte Johs. V. i gang med »Den lange Rejse«, og inderligere vers end hans »Kirken i Hardanger« har en fattig norsk kirkegård vel aldrig oplevet. Henrik Pontoppidan har engang antydnet, at Danmark litterært er at betragte som en provins af Norge.

*

1949, for femten år siden, gennemførtes loven om hjemmeværnets oprettelse; i den anledning har »Dagbladet« den 23. maj interviewet distriktsleder, major *Per Høyer* (s. '17), Sorø, gennem de femten år chef for HJV-distrikt Vestsjælland. Per Høyer udtalte sin tilfredshed med disse års udvikling; man er nu oppe på omkring 70.000 mand. Det bærende er kammeratskabet; man går frivilligt med, så de disciplinære vanskeligheder er lig nul. Hjemmeværnet understreger den folkelige forsvarsvilje, både gamle og unge er med, de ældre som observationsfolk og ved bevogtning, de øvrige i udrykningstjenesten og — de skrappeste — i kamppatruljerne. Hjemmeværnet har stor betydning, idet det supplerer felthæren. Både opgaver til lands, til søs og i luften tager man sig af, i hver enkelt gren suppleret

af lotter, hvis betydning ikke må underkendes. Per Høyer slutter: Hjemmeværnet er en billig form for forsvar. Han ønsker endelig etablering af en pionéruddannelse, der kan tage sig af enhver form for hindringer over for en eventuel fjende.

*

Dr. phil. *S. A. Andersen* (s. '20) har i »Hardsyssels årbog« for 1964 publiceret en interessant undersøgelse vedrørende *Holmsland og dens klitter*. Tekst og talrige kort anskueliggør landskabets langsomme omformning gennem tiderne, siden isgletscherne veg tilbage. Han påviser tillige, at der bag fortællingen om den kimbriske vandflod og den deraf følgende udvandring af kimbrer og teutoner ligger en vis sandhed. (Udførligere herom kan læses i artiklen og i *Harald Skodshøjs* (s. '21) anmeldelse i »Hedeselskabets Tidsskrift« for 10. juni 1964).

*

Siden 1914, altså gennem 50 år, har Sorø haft folkevalgte borgmestre. Rækken er følgende: Overlærer, senere lektor *C. J. C. Lauritzen* 1914—21, købmand *P. F. Hansen* 1921—27, købmand *Jul. Frandsen* 1927—46, købmand *Dan Clausen* 1946—54 og civilingeniør *Mogens A. Carlsen* siden 1954.

*

Kun sjældent har red. besiddet en af de såkaldte »plovmand«, 500 kr.-sedlen. I aviserne ser jeg, at de gamle plovmand i juni er udskiftet med nye. Bagsiden bærer et billede af Roskilde domkirke, set fra fjorden; på forsiden ses til højre stadig plovmanden, og til venstre et portræt af bondevennen *Chr. D. F. Reventlow*; herved gør det søranske element sig gældende, da denne fine person i årene 1764—67 frekventerede Sorø Akademi.

*

På Danmarks-besøgets sidste dag fik *Nikita Khrustjev* overrakt en usædvanlig gave. Pressefotograf *Mogens von Haven*, tip-tip-oldebarn af *Peder von*

Haven, skænkede ministerpræsidenten et eks. af Peder von Havens meget sjældne »Reise udi Rusland« fra 1744 med forord af Ludv. Holberg, det tilhørte von Havens far, den nu 81-årige fhv. bibliotekar *F. C. C. von Haven* (s. '03), der foruden den danske udgave fra 1743 har ejet en til tysk oversat udgave, trykt i 1744. Det er denne sidste, der blev givet ministerpræsidenten.

Peder von Haven (1715—57) opholdt sig i Rusland 1736—39 og 1743—46. 1747 blev han professor theologiæ ved det genoprettede Sorø Akademi og tillige sogneprest, 1754 desuden provst.

*

Sorøs nye organist, *Knud Vad* (s. '55) ønsker, i et interview med sogneprest Paul Honoré (»Dagbladet«, 21. juni), at menigheden ville blive siddende og høre postludiet til ende; derved ville gudstjenesten klinge ud på den rigtige måde. Såvel præ- som postludium er vigtige led i gudstjenesten. Knud Vad gør sig tillige til talsmand for at få skabt et stærkere musikliv i Sorø; amatørers og unges musikinteresse bør udnyttes, også i kirken, hvorved de unge muligvis kunne blive mindre kirkefremmede.

*

Vi har tidligere (majnummeret s. 55) omtalt planen om et universitet i Sorø og dennes afvisning af byens borgmester.

*

I »Samrådet« (nr. 7, juli 1964) tager cand. mag. Jørgen Tvevad fra Socialforskningsinstituttet på ny spørgsmålet op; han mener, at et universitet i Sorø (eller i Ribe) ville blive et dansk Oxford eller Lund og kunne sætte et afgørende præg på byen. Institutter og kollegier kunne bygges rundt omkring og ind imellem de »Sorø omzinglende skove«; og det gamle akademihus ville være en værdig hovedbygning (skulle så Fr. II.s skole ophæves? Hvilken tan-

ke!). Folk, der føler sig særlig tiltrukket af de færre administrative gøremål og det udprægede akademiske klima, ville søge dertil som lærere.

*

I forf.s historiske redegørelse er der indløbet nogle misforståelser: Fr. II.s skole fra 1586 var ikke alene beregnet for adelige, men også for ikke-adelige. Chr. IV »udvidede« ikke 1623 skolen til et ridderligt Akademi; der blev både skole og Akademi; Akademiet genoprettedes ikke 1827, men 1822; 1827 indviedes den nuværende hovedbygning.

*

Fra 1. juli har Sorø kommune overtaget *Reitzensteins allé* i Sorø. Pris: 85.000 kr. plus grundstigningsskylden, og alt er betalt, bemærker borgmester Mogens A. Carlsen, jorden er overdraget uden servitutter, men kommunen vil nok gå ind for en fredning af alleen. Man forhandler nu med Akademiet om at få det sidste stykke med, mellem Fægangen og Ringstedvej. Også Fægangen er indgivet til fredning — det fortjener denne kønne vej med de gamle egetræer. Man er nu også i gang med den endelige asfaltering af alleen, og snart skal det sidste lag asfalt, slidlaget, lægges på.

REDAKTION:

Højagervej 67, Rungsted Kyst, lektor P. Schjærff. Tlf. 86 38 32 (ansvarshavende) og Algade 70, Vordingborg, overbibliotekar C. G. Elberling, Tlf. 511 (subs. 638).

EKSPEDITION:

Vesterbrogade 2 D, København V.
Direktør C. C. Hoffgaard, Central 1918.

Fr. Palm Greisens bogtrykkeri, København.

STAALKONTORET

v. R. E. Brincker

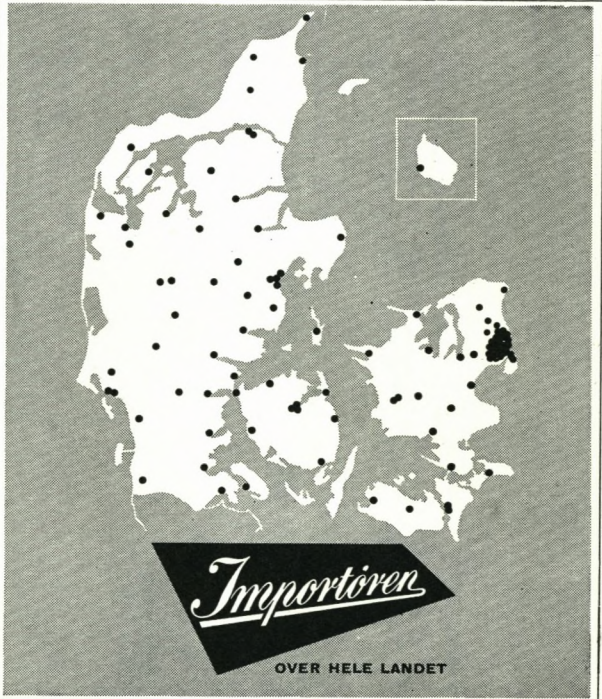
Malmøgade 7
København Ø

Johs. Brinck

AUT.
GAS- OG VANDMESTER
SORØ

SVEGÅRDS BOGHANDEL SORØ

TLF. *27 . POSTKONTO 7163

Hovedkontor:

VESTERBROGADE 8 - VESTERPORT
KØBENHAVN V.

Telefon (01) 11 66 66

Sorø Akademi i Skovdistrikt

Har De kakkelloven, har vi brændet

Telefon 125

HARBOE *Messina*

**som friske
appelsiner**

TH. C. JENSEN
1ste KLASSES SKRÆDERI

Vedelsgade 14
Telefon 358
Sorø

Advokat
HARALD QVIST
Landsretssagfører
Mødeberettiget for Højesteret
Frederiksberggade 25
C. 3264 - MI. 3364
Lrs. G. Tage Niensens efft.

BANKEN
for **SORØ**
OG OMEGN
Aktieselskab

 **FILTFABRIKEN
NORDEN** 1/2

Lyngby Hovedg. 4, Lyngby
Dir. Peter de Neergaard

ORLA V. NIELSEN
Telefon Sorø 258

Byens førende forretning i
Akademibeklædning

Krystal - Glas - Porcelæn

Nørregades Glashandel
NØRREGADE 30 - KØBENHAVN K - CENTRAL 12.922

**Kaina Rustolie - Kaina Vaabenolie - Kaina Loddefedt
Nova Slagloddepulver - Nova Svejspulver**

De kendte Kaina- og Nova-Produkter
fra Vissinggaard Laboratorium anvendes paa Værksteder
Garager og Fabrikker overalt i Danmark.
Forlang Kaina- og Nova-Produkter hos Deres Handlende.
Tønning St. VISSINGGAARD LABORATORIUM Tlf. Brædstrup 414

Mogens Krog-Meyer
Højesteretssagfører

Gothersgade 109, K
Minerva 5800